

Nro. 28.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Octobernek 5-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

A jó tétéleket tárgyazó intézeteknek itt lévő Kommissiója azt a' projektomot terjesztvén Felséges Urunk eléibe, hogy a' *Leimgrube* nevü külföldi városban lévő régi Kármélita = Klastromból egy oly *Doigozó = Ház* készittödjön, a' mellyben valami 5 izázig való rész szerént férjfi rész szerént alizony személyeknek, a' kik vagy munkát keresnek, vagy pedig szolgálat nélkül vannak, vagy olyanoknak, a' kik nem bünösök ugyan, hanem a' korhelkedést szeretik, 's rendes élelmek = módjáról semmi hiteles bizonyyságot nem mutathatnak bizonyos időre munka adattathasson, 's ha szükséges a' munkára meg is tanittattassanak, és az

ilyenekből jó erkölcsű munkás emberek formáltattassanak : eö Feisége ezen projektomot és plánumot helybe hagyni méltóztatott. Az a' Fábrikás, a' ki arra fogja magát kötelezni, hogy ezen házban lévő személyeknek elegendő munkát szolgáltat, egyfésmind arra tartozik vigyázni, hogy ez a' munka olyan legyen, a' mellyet, rész szerént könnyen meg lehessen tanulni, rész szerént pedig hogy olyan jövedelmes legyen, hogy abból egy valamely személy, mind benn a' dolgozó házban való léte alatt, mind abból való kilépése után, megélhessen.

Magyar Ország.

Posonból Oktob. 15-öd napján. Az Országos Gyűlés, a' múlt Kedden a' 46-dik és Szeredán a' 47-dik ülését tartotta.

Most már bizonyoson lehet tudni, hogy *Eszterházy Miklos* ö Hertzegfége a' Gallitziai szélekre küldetett el, hogy *Konstantin Orosz* Hertzegnek, a' ki ott a' szomszédban egy Orosz fegyveres seregnek mustráját tartja, tiszteletet tegyen.

Helvétziai Respublika.

Az apró Demokratikus Kántonok egy érzékeny proklámátziót botsátottak az Aristokratikus nagyobb Kántonokhoz, ilyen kifejezésekkel: — „

„Örökre meg bellyegeztett a' Helvétus nevezet azon minden undokfágok között leg undokabb tselekedet által, a' mellyel a' magát úgy nevező Helvétziai Országglószék, a' maga pályafutását berekesztette. Hogy a' törvénytelenül magához ragadott országglói kormányt, és magát az uralkodói thronuson megerősítette, *Zürich (Tigurum)* városát tette vala tzeljává, hogy a' hajdanában oly szerentsés Helvétziának közepette, leg előbb

is azt áldozza fel a' maga gyilkosságát szomjuhozó kegyetlenségének. A' Tyrannusok, azon szin alatt, hogy a' hazát boldogítani akarják, azon tsak uralkodni, és azt, indulataiknak áldozatjává tenni, szándékoztak. Hanem mi eltökéltük magunkat, hogy azon lántzakat széljel tépjük, a' melyeket ezen tyrannusok a' haza számára kovatsóltanak vala. Mi útban vagyunk felétek: de nem úgy mint ellenség, hanem mint atyafiai fogunk Kántonotok határára lépni, azzal a' nemes tzelozással, hogy városainkat és falus helyeinket a' szabadfágból és hazafi jussainkból, egyenlően részelteffük, és hogy egy olyan Közép Országlószéket állítsunk fel, a' mellyért minden Kántonaink egyenlő akarattal való kezességre ajánlják magokat. Segéljétek elő ezen feltételünket, fogjatok kezet velünk ezen tzelra; és vessünk véget egyenlő akarattal 's egygyesített erővel a' faktziók veszedelmes játékaiknak. Szükség meg tartanunk a' hazát! az egygyesség és egymásba helyezettett költsönös bizodalom, állandó lábra fogják Itten segedelme által ismét állítani közöttünk a' mi és gyermekeink boldogságokat."

Bernából, Sept. 21. dikén. A' múlt szombaton olyan hír érkezett ide, hogy a' Berna vidéki parasztságnak egész tábora, Gen. *Erlach*, 's egy *Wagner Jákab* nevű nagy tapasztalásu katonna, és több más tanult tisztek által vezéreltetvén, *Aargauban* már több városokat, és *Solothurnt* is el foglalván, erre felé naponként közelgetne. Ez a' hír itten némelyeknek örvendetes, némelyeknek ellenben menköütéshez hasonlító volt. Az Országlószék sietve minden kezeügyiben lévő feyveresseit öszsze lizedte: hanem ezek mind egygyütt sem igen nagy számmal voltak; ennekfelette nem is minnyájokhoz lehetett egész bizodalommal lenni. Gen. *Erlach* fei kérette dél felé az Országlószéktől Berna várossá, tapátsolván né-

ki egyszermind azt is, hogy eddig gyakorlott hatalmáról önként mondjon le. Erre az Országglószék nem állott rá: melyre nézve G. *Erlach* dél utáni 3 órakor az ellenségeskedést, és a' városnak égygyik oldalára való ágyuztatást, nem gránátokkal és tüzes golyobifokkal ugyan, mint az Országglószék Generátissai Tigurum várossal tselekedtek, hanem tsak közönléges ágyugolyobifokkal, el kezdette, a' melly miatt tsak a' házak fedeleikben, ablakaikban, és falaikban esett némünémű kár. Ezen egész nap a' Landamman *Dolder* házában tanátkozott a' Helvétzia Senatus, a' hol a' Frantzia Követ *Verninac* is végig jelen vólt. A' Senatus tudósittatva vólt ugyan a' felől, hogy *Andermatt* a' Helvétus sereggel *Kolsliken* felől *Berna* felé a' város' védelmezésére útban vólna: hanem tovább ellentállani tsakugyan nem tartotta tanátsosnak, mivelhogy már a' parafzók az égygyik kapunak bétörésire készülteket tettek. Erre nézve a' város' Komendánsára *Gaudardra* bizta a' Senatus, hogy Gen. *Erlach*nak ajánljon Kapitulatziót, a' melly is még azon estig meg készült. Az Országglószék' tagjai egész 19-ik-re virradó éjtzákat az elútazáshoz való készülettel töltötték el; lovakat és szekereket rendeltek bagázsijoknak elvitelire; az árkhivumokat, és az Országglószék Kantzelláriájának minden papirossaládáit bépetsételték, &c, és másnap, u. m. vasárnap reggel, leg előbb is Landamman *Dolder* és a' Frantzia Követ *Verninac*, egy Huszárokból álló jó tsoport által kísértetvén, útnak indúltak, 's őket azután az Országglószék' több tagjai is követték. Sok Kantzellista urak, nem jutván minyájoknak ló és szekér, tsak a' magok két lábú tulajdon alkalmatosságokkal útaztak el az úgy nevezett *Leman*, vagy a' Frantzia Helvétzia felé. Mind ezeket kísérte leg hátul az elútazott országglószék' fegyveres népe, azon 20 ágyukkal, a'

mellynek elvitelére, a' Kapitulátzió szerént nékie szabadság engedtetett.

Az ostromló sereg, 19-ikben déltájban szállott bé a' városba. Elöl mentek: *Erlach Rudolf*, *Effinger*, *Willdegg*, a' *Landshuti Wattewyl*, a' *Montpelieri Wattewyl*, *Stürler*, *Diesbach &c*, minnyájan Generálisok. A' bészálló katonaság nagy részint *Bernai* és *Solothurni* parasztságból állott, hanem felesen vóltak közöttök régi szolgált katonák is, nevezetesen abból a' *Roveroa* nevű Regementből, a' melly a' múlt háboruban Angluszföldön szolgált az Frantziák ellen. Forma-sruhaja tsak kevésnek vólt, hanem fegyver dolgában minnyájak jó készülettal vóltak, platanus és juharfa ágakból kötött bokrekta vólt kalapjaikon; nagy larmával, énekelve és hu jogatva jöttek ugyan be, de leg kissebb rendezetlenséget el nem követtek. A' Bernai paraszt sereg zászlója és kalappántlikája, veres és fekete; a' Solothurniaké veres és fejeér. Az elútozott Orizáglószék katonái közül is, sok jött már hozzájuk által.

Éppen most érkezett *Luzernából* az a' hír ide Bernába, hogy azt is el foglalták az apró Kántonok seregei. Ezen történetek előtt tsak kevéssel, úgymint Sept. 16-dikán közölte vólt polgár *Verninac* a' Frantzia Ministernek Párisból hozzá érkezett levelét a' Helvétziai Senatussal, a' mellyben a' felől tette ezt a' Frantzia Minister bizonyossá, hogy két Frantzia fél Brigadák már rendelést vettek vólna a' Helvétziába való bé szállásra. Hanem, már ezek ha meg érkeznek is, bajosan fogják Helvétziát a' közönséges *Contra-Revolutziótól* megoltalmazni, a' mellynek plánumát *Gen. Erlach*, 's több mások, kik között *Reding* is nem utó só, éppen olyan okossággal készítették, mint a' millyen meglepő terénységgel végre is hajtották: Majd egész Helvétziában a' régi Konstituziónak vizsgálta téréfét ohajtják a' lakosok,

némely nem nagy változásokat kivéven, kivált az Aristokratus nagy Kantonokra nézve.

Gen. Erlach már most azon törekedik, hogy minden esetre nézve egy jó erős Helvétus fegyveres sereget állithasson ki a' sikra, a' mellyel meg felelhessen az elútazott Országglószék seregének, ha ez a' *Lemán* felől tsakugyan vissza találna, még valamely szomszéd segedelemmel, térni *Berna* felé. Már valami 30—40 ezez emberre teszik némelyek az *Erlach* által organizáltatott új Helvétus tábort. Az alatt, míg ezen hadi készültek leg nagyobb tüzzel tétetnének, minden Kantonokból Követek váratatnak ide Bernába, hogy egy, az egész Helvétziára reá illő Országglás:módját készítsenek, míg azoközben különkülön minden Kanton magának otthon egy o y Konstitúciót fogna készíteni, a' melly kinekinek természetéhez és környülállásaihoz alkalmaztatott lehet.

Gen. Andermatt is bé vagyon azon fegyveres néppel egygyütt a' *Bernai* Kapitulátzióba foglaltatva, a' mellyel *Tigurum*nak ostromlásából *Bernának* védelmezésére akart jöni. Most már ő is a' *Frantzia* *Helvétzia* felé folytatja útját ezen néppel egygyütt: hanem, ha olyan számosan állanak el tőle a' katonái, mint eddig, nem sokad magaval fog oda meg érkezni. — *Dolder*, *Rüttimann*, és az elútazott Országglószék főbb tagjai, a' *Frantzia* *Respublika* földjére mentek által.

A' feljebb említett *Bernai* Kapitulátzió, e' : képen következik:

A' *Bernában* lévő Helvétus tábor Komendánsa, oly izellal, hogy a' nagyobb vérontás megatoltatódjon, és mindenek felett, hogy a' lakosok, és a' város, meg keméltethetődjön, egy felől; más felől, *Wattewylle*, azon seregek Hadi Tanácsának, a' mellyek Bernát ostromóltak, nevében, a' következő czikkelyek iránt egygyeztetnek meg:

1) *Tzikkoly*. A' Bernában lévő Helvétus seregek között, és azok között, a' kik ezen vároft ostromolták, ezen jelen való Éggyezés' aláíratatásának szempillantatjától fogva, fegyvernyúgvás lesz.

2) *Tz.* Az aláírástól fogva számlálván 24 órák alatt a' Bernában lévő sereg, által adja a' vároft.

3) *Tz.* A' Bernát ostromló sereg vezérei, arra kötelezik magokat, hogy a' város előjáróitól, annyi szekeret, kotsit, lovat, és egyéb alkalmatosságot fognak ki nyerni, a' mennyi, a' Kormány-széknek, a' hozzá tartozó tiszteknek, és familiájoknak, így sziatén 20 ágyuknak, 's az ezekhez kívántató puskapornak, és minden munitciónak, elutázásokra és elvitettetésekre szükséges lesz. Az árkhivumok, papiroffak, 's minden egyéb Kantzelláriai készületek, a' mellyek ezen alkalmatossággal el nem vitettethetnek, a' magát erre ajánló félnek betsülletes kezessége alatt maradnak. A' beteg és meg sebesedett katonákra, az ispotályokban jó gond fog lenni, 's meggyogyulván, seregeikhez küldettetnek.

4) *Tz.* A' Berna ellen fegyverbe öltözött seregeknek vezéreik kezességet vállalnak a' felől, hogy a' Kormány-szék tagjai a' Vaadtlandi és Fribourgi határokig, tellyes szabadsággal elútazhatnak.

5) *Tz.* Ha a' Kormány-széknek némely tagjai vagy akár mely hozzá tartozó tisztek, egyzersmind égygyütt el nem útazhatnának, azután ezeknek is szükséges passusok fognak adattatni, hogy a' Kormány-széket egész szabadsággal követhessék. Ha házoknépét vagy tulajdonaikat hátrahagyni kéntelenítettni fognak, ezekre is betsülletes való gondviseles fog lenni.

6) *Tz.* Az idegen Hatalmasságok' Ministerei, a' kik a' Helvétziai Országlószékhez rendeltetve

vannak, minden hozzájuk tartozó személyekkel és tulajdonosaikkal egyetemben, a' nemzeti törvények általa alatt batorságban fognak lenni. A' Berna ellen fel fegyverkezett seregeknek vezérek, azokat tisztelettel fogják illetni, és ígérk, hogy nékiük az elmenetelre, ha kívánni fogják, akár melly időben minden könnyebb égekre való alkalmatosságot, ki fognak szolgálatni.

7) Tz. Maga Gen. *Andermatt* az ő vezérlete alatt lévő, és minden ide 's tova széljel küldötetett seregeivel egygyütt, bé foglaltatis ezen Kapitulatzióba, következésképpen minden bántódás nélkül utánna mehetnek a' Bernából elútazott Országlószéknek. Magoknak és lovaiknak a' szükséges eledel ki adatik, 's bágáziájoknak magokkal való elvihetésére, szükséges lovak és szekek rendeltetnek: a' melyre nézve haladék nélkül Kurirok küldettetnek el a' nevezett Generálshoz, hogy őtet ezen alkuról tudósítsák. Az ő seregei a' városon kívül fognak elútazni, 's napjában leg alább 5 mértföldnyi útat tesznek.

8) Tz. A' több fegyveres csoportok is, a' melyek a' Kormányzék ellen fegyvert fogtak, minyájan bé foglaltatnak ezen Kapitulatzióba.

9) Tz. Valameddig ezen seregek a' Vaadlandi és Friburgi határookra el nem jutnak, az Országlószék ellen felfegyverkezett seregek azon határookra mind addig bé nem fognak lépni, és addig, sem egygyik sem másik rész, semmi ellenségeskedést nem kezdhet.

10) Tz. A' jelen lévő Kapitulatziónak bizonyosabb betöltetődése végett, az egygyező felek egy forma rangú tiszteket küldenek kezességül költsönösön egymáshoz, addig, míg mindenik tikkely teljesítetik.

11) Tz. A' kétséges értelmű tikkelyek, a' bé rekesztelve lévő sereg könnyebbségére magyaráztatnak mind a' két félnek Biztossai által.

Igy történt Bernában, estvéli 8 órakor, Sept. 18 = dikán.

Alá irták: *Gaudard és Wattewyle.*

Lausannából Septemb. 21 = ik napján. A' Helvétziai Országglószék tegnap estvéli 6 órakor Bernából ezen városba érkezett; érkezése, ágyuk' durrogása által adatott hírül. Utánna csak hamar meg érkezett a' Frantzia Követ *Verninac* is. A' vellek tartó Helvétus sereg, *Morat* és *Payerne* tájában telepedett meg. Minden kerületeinkben önként vállalkozó Kompániák állitának fel.

Bernából Septemb. 22 = ikén. Városunkban és közel való szomszédaiakban leg alabb 12 ezer emberekből álló paraszt tábor fekszik, a' melly az itt lévő fegyveres házból jól fel van fegyverkezve. Sokan vannak köztök, az Anglusok zsoldjában szolgált, *Bachman, Roverea,* és *Wattewyl Regiment* béliek között. Tsudálni lehet, hogy 8 napok alatt mekkora tábor organizálódott itten; úgy ragadnak hozzá az emberek, mint a' hó a' hegy oldalán le felé höngörgő hógolyobishoz. Az el-útazott Országglószék serege, a' melly mellette megmaradt, már csak valami 2 ezer emberekből áll, ezek is nagyobb részint Vaadtlandiak. A' Demokratikus apró Kántonok már organizálták magukat, és tsendességben vannak: nem sokára ezekhez hasonló lábra fognak a' régi Aristokratikus Kántonok is állittódnai. *Berna, Tigurum, Solothurn, Freyburg, Basel,* 's a' többek, gyanitható képpen le fognak azon jussaikról mondani, melyekkel a' vidékiek felett régen bírtak, 's ezekkel egy formálog fognak jussaikból és szabadságaikból osztani. Végezetre egy nem nagy költségbe kerülő Országglószéknek felállása, véget fog az ő néhány esztendőktől fogva tartó hánykodásaiknak tökéletesen vetni. A' Frantziák Elő Konzúljától is remélni lehet azt, hogy ezen plánumnak vég-

re hajtódását, a' melly minden jól gondolkodó Helvétusok kívánfága, hathatós eszközlése által elő fogja segíteni.

Schafhausenből, Sept. 21 = dikén. — Talleyrand Francia külföldi dolgokra ügyelő Minister egy irást adott által a' Párisban lévő Helvétus Követnek *Stapfernek*, a' mellyben ilyen szomorú hangon fejezi ki, magának és az Első Konzúlnak a' Helvétziai környülállások által lett meg illetődéseket: —

„Altal adtam az Első Konzúlnak azon jelentést, mellyben azt kívánnya az Úr, hogy a' Francia zsoldon lévő katonaságnak egy részét, azonnal által bocsássuk a' Helvétziai Orzáglószék szolgálatjára, mihelyest ez azt kívánni fogja. Sajnálva értette az Első Konzúl, hogy a' Helvétziai Orzáglószék ezen katonaságot olyan fundamentomon kívánnya, a' mellyből azt lehet ki hozni, hogy az urak hazája, véres izivodások által, 's annak szabadsága olyan indulatos lépések által fenyegettetik, a' mellyek a' meghasonlasnak szüleményei. Felettébb sajnállani lehet azt, hogy az Úrak, Helvétziából való elhivattatásat kívánták azon Francia fegyveres seregnek, a' mellyet az Első Konzúl még esztendeig ott akart volna hagyni. Hanem, a' rossz már egyszer meg esett: a' Helvétziai Orzáglószéknek el fog a' kívánt katonaság küldettetni. Tsakugyan hazafiak között való hadakozásnak kelle e' tehát ismét támadni? Nintsen e' semmi mód benne, hogy egymást meg lehessen érteni? Nem lehet e' azt által látni, hogy ezek a' izivodások, egészen meg homályosítják Helvétziának a' külső nemzetek előtt való betsületit, és ötet olyan szerentsétlenségre juttathatják, a' mellyet még most előre el látni, 's a' mellynek szerentsére! még most elejit venni, lehet? Az Első Konzúl reméli, hogy az ő ezen utolsó baratságos tanátsa a' felhevült indulato-

kat, a' betsülletnek érzésére, és a' barátságos egygyetértésre, vissza fogja téríteni."

Lausannából Septemb. 21 = dik napján. Már tegnapelőtt szárnyalni kezdett itt az a' hír, hogy Bernában rend kívül való dolgok folynak: tegnap pedig el érkezett a' rendelés, hogy a' kívándorlásban foglalatozkodó Országglószék számára, szállásokat készítsünk. Délutáni 2 órakor híradás tétetett trombita szó mellett, hogy a' polgári katonaság induljon az Országglószék eleibe, a' melly is már most az egy Lemánon, az ugy nevezett Frantzia Helvetzián kívül, a' többi egész Helvétziától el hagyattatván: egy igazi Ország nélkül való Országglószék. Mi lesz mind ezekből? és mit fog ezekre mondani az Első Konzul? meg haljuk minden órán.

Frantzia Respublika.

Az Országglószék nagy bajjal határozhatta magát arra, hogy Helvétziába ismét fegyveres sereget szállíttson bé. Hofzszas vetélkedés volt a' dolog felett a' Státus - Tanátsban.

Tribúnus, 's egyfersmind az Érdem - Légió Nagy Tanátsának egygyik tagja, 's ezen a' juson a' Megtartó Tanátsnak is tagia, *Bonaparte Lucian*, nem soká *Londonba* fog utazni, de tsak mint magános személy, minden Követtfégi titulus nélkül. Azt mondják, hogy ő is egy gazdag és elévaló Spanyol személyt akar el venni, mint az Első Konzul igen kedves Adjutánsa, *Düroc*, a' ki nem rég hasonló képpen egy olyan Spanyol kisafszont vett el, hogy egy millió menyegzői ajándékot kapott velle.

A' *Toussaint* felesége és gyermekei egész tisztességben, 's tsak nem telyes szabadságban fognak ennekutánna *Bayonnében* elni, a' hová a' napokban el vitettek, és a' hol egy egész kastélyt

készítenek számokra lakhellyű'. Maga *Toussaint* kétség kívül a' Besançon-i várban fogja életét végegni.

Az a' hír ezen napokban, hogy *Lafayette* meg holt volna, gyarítható képpen csak némely újságírók játéka volt, a' kik nemünémű képpen valamely boszszujokat akarták állani, éppen akkor hirdetvén ki az ő halálát, mikor hozzá 's még más néhány Emigránsokhoz o'lynn rendelést küldött az Országglófiék, hogy Páristól 20 mértföld távolságra tartoztassák magokat.

A' Protestánsok Consistoriumának Deputátiója nem régen audentzián lévén az Első Konzulnál, a' Deputatzió orátora, Prédikátor *Marron*, szerentsét kívánt néki a' gondviselése alatt lévő közönség nevében az új változásokhoz. Valami fél óráig beszélgetvén velle az Első Konzul, kérdi a' többek között, hogy Páris várossának közepete miként maradhattak meg a' revolutzió üldözésesei között. — „Nem nehéz volt e' nekünk, felel *Marron*; a' mi vallásunk arra tanít minket, hogy azon Elöljárókhöz, a' kiknek rajtuk hatalmuk van, engedelmesekek legyünk (a' melly más keresztény vallásnak is hasonló Tanítása). Mi ezen tudománynak betű szerént eleget tettünk, és senki fel nem forgatta alkotmányunkat.“ — „Ez egy valószággal békefleg szerető vallás tudománya, felel *Bonaparte*; ennek sorfóai minden elzteudónként kéhetnek töllem még több templomokat is, és én az ő kéréseket meg nem tagadom.“

Recamier nevű talám a' leg szebb Párisi aszfonyfág, a' maga *Clichy* béli Páristól nem messze levő jofzágában, egy igen pompás 's egyfersmind az ebédet is magában foglaló fölöttökömet adván Septemb. 16-dikán, arra mind el hívta az Angliai Oppozitziónak most Párisban tartózkodó nevezetes tagjait, a' milyenek voltak a' többek között, *Fox*, *Lord Holland*, *Erskine*, *Generál*

Fitz-Patrik, Adair, 's mások. A' nevezetes Fran-
tziák közzül jelen vólt Gen. *Moreau*, Státus Ta-
nátsos *Regnaud*, és *Matheu-Montmorency*. Vóltak
lok más nevezetes idegenek is; mint a' Nápolyi Kö-
vet *Marquis Gallo*, és többek. Az Anglus Irók-
nak, a' kik *Foxnak* Frantzia országban való ma-
ga alkalmaztatását még máig is meg nem szüntek
sértegető hangon kritizálni, az is erőssen fenn-
akadt, hogy ő, t. i. *Fox*, ezen fényes vendégség-
ben a' szép *Recamier* aszszonyosság mellett ülven,
nem éppen úgy viselte magát, mint talám egy
borzos szemöldökű komor Parlamentális taghoz
illett volna. A' másik keze felől Gen. *Moreaut* ül-
tette vólt a' szép aszszony.

Még egy más nevezetes vendégség is vólt
mostanság Párisban, a' mellyről hasonló képpen
igen méltó emlékezetet tenni. Ezt, az itt lévő
Török Követ Sept. tizedikén a' Fr. Respublika
és a' fényes Porta között helyre állott nevezete-
tes békefőgnék meg inneplése végett adta. Ez egy
igen fényes vendégség vólt; meg mutatták a'
Törökök, hogy ők is értenek valamit a' Nap-
nyugotiak meg vendégléséhez. Minden kísérői
a' Követnek leg pompásabb ruhájokba öltözköd-
tek. Az igazi szép izlés szerént felterített
asztalokon, a' tékozláshoz hasonlító bőséggel
találtatott minden enni inni való. Követ szállá-
sa estve, külbőlől igen méltóságoson meg vólt vi-
lágosittatva. Egy nagy tűzjátékot is tsináltatott
a' Követ, és ez sem vólt kevesebbé méltóságos,
mint az egyéb készülétek. A' vendégek 10 óra-
kor gyűltek öszsze, és hajnal felé oszlottak el.
A' jó rendtartáson, mindenek álmélkodtak.

A' Frantzia Országglófszék előtt egy egész
századnak emlékezetét halhatatlanná tevő pro-
jektom forog most fenn, melly abban áll, hogy
Paris várossa és a' *Rénus*, a' *Zorn*, *Saare*, *Seil-
le*, *Meurthe*, *Mosella*, *Meuse*, *Ornain*, és *Mar-*

ne nevű vizek segedelme által miként tsatóltathatik öszsze. Ezen Páristól fogva a' Rénusig nyúló kanális, száz negyven mértföld fogna lenni, mellyek között 121 mértföldeket, természetek szerént hajokázható vizek, 16 mértföldeket pedig munka által olyanná tétetődhető vizek, formálnak, következés képpen tsak 3 mértföldnyi ásás kívántatna a' vizeknek mesterséges kanálisok által lejendő öszsze foglaltatásokra. A' javaslója ezen plánumnak *Prault=Saint=Germain* nevű magát jól biró ember, ki is, hogy az országglószéket ezen nagy munkához való fogásra annál könnyebben réá vehesse, 12 milliót ajánl hitelbe az országglószéknek, olyan feltétel alatt, hogy ezen summát tsak azután fizessék néki vissza, minekutanna a' kanális el készül. Azt mondják, hogy ez a' plánum nem egészen újság volna, minthogy a' *Rénus* már a' régi időkben is öszsze vólt a' *Marne* és *Sequana* vizeikkel tsatóltatva, és az Északi népek ezen kanálison eveztek 885-ben két száz vitorlával *Paris* alá, ennek ostromlására. — Azt mondja továbbá *St. Germain*, hogy ha azután a' Rénustól a' Dunáig egymás kanális készítettethetne, akkor Párisból úgy lehetne *Konstantinápoly*ig hajón járkálni, mint most *St. Cloudig* lehet.

Olasz Ország.

Nápolyból Sept. 14-ikén. Az Admirál *Solano* vezérése alatt a' Kir. Familia után ide küldett Spanyol hajós sereg, Sept. 11-dikén szerentsésen elérkezett. Harom Linea, két Frégát, és egy Kutter, hadi hajókból áll. Ma reggel az egész Kir. Familia meg járta és meg szemlélte az Admirális hajónak, a' mellyen 120 ágyuk vannak, belső részait. Minifter *Akton* es az itt lévő Spanyol Követ, nagy vendégsegeket adnak az Admirálisnak és a' velle lévő Spanyol tiszteknek.

Livornóból Sept. 15 - ikén. A' *Hetruriai Király*' terhes betegsége a' szomszéd városban *Pisában*, még eddig tellyességgel nem könnyebbedig, annyira, hogy betses életének meg maradásáért már harmad naptól fogva közönséges imátságok tartatnak, 's ezeknek alkalmatosságokkal a' boldogságos Szüz tsudatévő képe is kitétetve áll. Ha még is nem szűnik a' Király betegsége: bajosan fog *Familiájának* Spanyol ország felé való tengeri utazásából valami lenni.

Maylandból Septemb. 14 = dik napján. — Az *Olasz Respublikában* lábra állandó közönséges tanulás állapotja, ilyen rendelés által intéztetett el: — „Három féle tanuló helyek lesznek, u. m: *Nemzetiek, Departamentálisok, és Helység: béliek.* Az első rendbéliek közzé tartoznak az *Universitások*, a' szép mesterlégek *Akadémiái*, 's mind azok az *Oskolák*, a' mellyek a' Nemzet költségén állanak fenn. A' második rend béliek a' *Lycäumok*, mellyekre egy - egy *Departamentom* adja a' költségek. A' harmadik rendbéliek végre azok a' *fundamentális oskolák*, a' mellyekre minden helység maga gondoskodik és maga adja a' költséget. Két *Universitás* leszen, egy *Paviában*, a' másik *Bolognában*; mindenikben leszen harmincz *Professzor. Departamentális, v. úgy nevezett Specialis Oskola* lesz négy, u. m; egy *Bányászlagot*, egy *Vizépitést*, egy *Metztzést*, és egy *Marha - orvoslást tanító Oskola*. A' szép mesterlégek gyakorlására két *Akadémiák* állittatnak fel, egy *Maylandban*, és egy *Bolognában*, &c.

Spanyol Ország.

Barcellonából, *Augustus* 18 = dik napján. Az országnak minden részéről, így izint a' *Roussilloni, Langvedotziai, és Provenci Frantzia vidékekről*, nagy számmal teregelnék ide öizsze

azok az újságon kapók, a' kik az itt tartatni fogó fényes Királyi lakadalmi ceremóniákat látni kívánnyák. Már érkeznek csoportonként a' Királyi külömbkülömb féle, Testörző, és egyéb, t. i. Flándrus, Olasz, és Amérikanus fegyveresek, a' kik itt a' Koronás Fejeknek szolgálatjokra és megtisztelésekre fognak lenni. A' kikötőhely' szomszédságában egy véghetetlen nagy mező, töltések, grádtsos felemelt helyek, és egyéb néző épületek által vértetik körö, a' mellyen Ritteri és egyéb Királyi játékok fognak tartatni, mellyeknek nevezetek Spanyol nyelven, *Las Pareyas*, az az olyan Királyi inneptések, a' mellyek a' Királyi palotának ablakai előtt valamely nagy mezőn celebráltatnak.

Ezen játékokat az Udvari főbb személyek szokták celebrálni. Négy csoportokra oszlanak fel. — Mindenik csoportnak különös formaruhája, és különkülön vezére van, a' ki vagy valamelyik Kir. Princi, vagy Udvari kedves ember szokott lenni. A' formaruhájak igen gazdag régi Spanyol öltözet, a' vitézek leg vállogatottabb Spanyol paripákon ülnek. A' 4 csoportok, 4 külömbkülömb kapukon jönnek be a' sikkra trombiták harsogása közben, a' hól sok féle és oly mesterséges fordulásokat tesznek, a' mellyekkel igen gyönyörködtetik kivált az idegeneket, a' kik még e' feléket nem láttak.

Egyebek között nem felejtődtek ki ezen lakadalmi időtöltések között a' vadbikákkal való küszködések is, a' mellyekkel való időtöltés még most is leg kellemetesebb a' Spanyolok előtt; a' leg fenébb vadbikák iránt tétetett rendelés a' Navarrai hegyeken ezen innepi ceremóniákra, és az egész országból a' leg hirelebb bikabajnokok gyűlnek ide, hogy vitézségeket ezen vadállatokkal való véres viaskodásban ki mutassak, &c.